

Innst. 57 L

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Prop. 141 L (2009–2010)

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i straffeprosessloven mv.

Til Stortinget

Sammendrag

Departementet fremmer i proposisjonen en rekke forslag til endringer i domstolloven, straffeprosessloven og en endring i tvisteloven.

I kapittel 3 foreslås det at det lovfestes krav om begrunnelse for beslutninger om å nekte anker fremmet i straffesaker. Forslagene innebærer i det vesentlige en lovfesting av den rettsstilstand om begrunnelseskrav for slike beslutninger som er etablert i rettspraksis. Det foreslås at lagmannsrettens beslutninger om å nekte anker fremmet etter straffeprosessloven § 321 annet ledd skal være begrunnet. Det foreslås at lagmannsrettens beslutninger om å ikke samtykke til å fremme anke etter straffeprosessloven § 321 første ledd skal være begrunnet dersom «særlige grunner» tilsier det. Begrunnelsesplikten skal gjelde både i saker der siktede har anket og der påtalemyndigheten har anket. Videre foreslås det at lagmannsrettens beslutninger om ikke å omgjøre tidligere beslutning om å nekte anke fremmet, skal være begrunnet dersom anken omfattes av straffeprosessloven § 321 annet ledd første punktum, og det er fremsatt nye anførsler i begjæringen om omgjøring.

Det foreslås at det lovfestes at beslutninger fra Høyesteretts ankeutvalg om å nekte å fremme anke over lagmannsrettens fellede dom hvor domfelte er frifunnet i tingretten, skal være begrunnet, og at slik anke bare kan nektes fremmet dersom ankeutvalget finner det klart at anken ikke vil føre frem. Denne regelen foreslås å gjelde ved anke fra siktede og ved

anke fra påtalemyndigheten til siktedes gunst. Det foreslås også en begrenset begrunnelsesplikt for beslutninger om omgjøring av slike beslutninger.

Det foreslås å ikke lovfeste nærmere krav til begrunnelsens innhold, verken for beslutninger fra lagmannsrettene eller fra Høyesteretts ankeutvalg.

I kapittel 4 foreslås det at det lovfestes et krav om begrunnelse for beslutninger om å nekte anke fremmet etter tvisteloven § 29-13 annet ledd i sivile saker. Forslaget innebærer en lovfesting av den rettsstilstand som er etablert i rettspraksis. Det foreslås også at lagmannsrettens beslutninger om ikke å gi samtykke til å fremme anke etter tvisteloven § 29-13 første ledd skal være begrunnet dersom «særlige grunner» tilsier det.

I kapittel 5 foreslås det generelle og permanente regler om bruk av fjernmøte og fjernavhør i straffesaker. Det foreslås nye regler i straffeprosessloven § 185 om adgang til bruk av fjernmøte i saker om fengslingsforlengelse. Det foreslås at fjernmøte skal kunne benyttes uten siktedes samtykke i slike saker. Likevel skal forlengelse av fengsling med fullstendig isolasjon etter straffeprosessloven § 186 a ikke kunne besluttes i fjernmøte uten siktedes samtykke. Siktede som sitter varetektsfengslet over lengre tid skal ha rett til å kreve ordinært rettsmøte hver gang det er gått mer enn 90 dager siden forrige gang siktede hadde rett til ordinært rettsmøte. Fjernmøte skal foregå ved overføring av lyd og bilde. Siktede skal sikres adgang til fortrolig kommunikasjon med sin forsvarer når fjernmøte benyttes. Det skal være et vilkår for bruk av fjernmøte at retten finner det ubetenkelig. I denne vurderingen må retten legge vekt på siktedes syn.

Det foreslås en tilsvarende adgang til å benytte fjernmøte i rettsmøter om forlengelse av fengslingsfrist når fengslingen er besluttet med hjemmel i utlendingsloven.

Det foreslås en generell adgang til å avholde rettsmøte i saker om tilståelsespådommelse etter straffeprosessloven § 248 som fjernmøte, dersom siktede samtykker i bruk av fjernmøte. Fjernmøte skal bare kunne benyttes dersom retten finner det ubetenkelig. I et slikt fjernmøte skal det også være adgang til å gi siktede pålegg om å møte til fremmøteforkynning av dommen.

Det foreslås nye bestemmelser i straffeprosessloven §§ 109 a og 149 a om adgang til fjernavhør av vitner og sakkynndige i straffesaker. Det foreslås at det skal være et hovedvilkår for bruk av fjernavhør at forklaringen ikke er særlig viktig, og at det ikke må være betenkelig å bruke fjernavhør. Selv om forklaringen kan være særlig viktig, skal fjernavhør kunne benyttes ved avhør av vitner som ikke har møteplikt for domstolen. Det foreslås også at dersom vilkårene for å la tiltalte eller andre tilstedeværende i retten forlate rettsalen etter straffeprosessloven § 284 er oppfylt, kan avhør av vitne skje ved fjernavhør selv om forklaringen kan være særlig viktig.

Departementet foreslår at de samme vilkårene skal gjelde for å avhøre sakkynndige ved fjernavhør som for vitner.

Etter frifinnelsene i straffesakene mot Fritz Moen har det vært maktpåliggende for Justisdepartementet å sørge for tiltak som bidrar til at rettspleien tar lærdom av det som gikk galt og å forhindre at noe liknende skjer igjen. Det har i den forbindelse vært viktig å kartlegge tiltak som de seneste årene er gjennomført, påbegynt eller planlagt for å styrke rettsikkerheten i strafferettspleien, og som kan bidra til å forhindre justismord i fremtiden. I kapittel 7 gir departementet en samlet redegjørelse for disse tiltakene. Kapittel 7 inneholder også departementets vurdering av anbefalingene i NOU 2007:7 «Fritz Moen og norsk strafferettspleie». Det er gjort rede for høringen av utredningen i tilknytning til drøftelsen av de enkelte anbefalingene. Tiltakene som departementet redegjør for begrenser i stor grad behovet for lovendringer, og flere av anbefalingene følges derfor ikke opp med endringsforslag. Departementet foreslår likevel enkelte lovendringer.

Departementet foreslår at straffeprosessloven § 100 annet ledd endres slik at det uttrykkelig går frem at en særlig grunn til å oppnevne forsvarer kan være at siktede har nedsatt funksjonsevne eller er i en annen fysisk eller psykisk tilstand som tilsier at det foreligger et særskilt behov for forsvarer. Forslaget er ikke ment å endre gjeldende rettstilstand, men kan bidra til større klarhet om når forsvarer bør oppnevnes og derved styrke siktedes rettsikkerhet.

Departementet går dessuten inn for en ny § 142 a i straffeprosessloven om at rettsoppnevnte sakkynndige skal ha skriftlig mandat. Tilsvarende foreslås det et nytt fjerde punktum i straffeprosessloven § 148 om

at det samme som hovedregel skal gjelde for sakkynndige oppnevnt av påtalemyndigheten.

Videre foreslås et nytt tredje punktum i straffeprosessloven § 304 første ledd om at aktor skal frafalle tiltalen eller nedlegge påstand om frifinnelse hvis det fremstår som klart at det ikke er tilstrekkelig bevis for domfellelse.

Departementet foreslår også at enkelte av anbefalingene i NOU 2007:7 følges opp ved endringer i påtaleinstruksen.

I kapittel 8 foreslår departementet enkelte lovendringer med sikte på å effektivisere straffesaksbehandlingen. Disse forslagene har bakgrunn i departementets høringsnotat av september 2006.

Det foreslås en presisering i straffeprosessloven § 310 om at lengstefristen for ankefristens utløp for påtalemyndigheten (fireukersfristen) bare kommer til anvendelse i tilfeller der dommen er sendt til den påtalemyndighet som utførte aktoratet, men som ikke selv er ankeberettiget.

Departementet foreslår at det gjøres en endring i straffeprosessloven § 40 tilsvarende den endring som ble vedtatt med straffeloven 2005, om at det i domsgrunnene skal angis om bestemmelsen i straffeloven § 59 annet ledd første punktum om tilståelsesrabatt er anvendt, og at det bør angis hvilken betydning tilståelsen har hatt for straffutmålingen.

Det foreslås at forsvareren skal kunne anmodes om å bistå med forkynning av tiltale og innkalling til hovedforhandling overfor tiltalte. Forslaget innebærer ikke at forsvareren skal måtte bruke særlig mye tid og ressurser på dette, men at forsvareren kan anmodes om å bistå med forkynning i forbindelse med møter som likevel avholdes med klienten.

Det foreslås at anker over kjennelser og beslutninger i straffesaker skal kunne undertegnes av forsvareren, uten siktedes medunderskrift. Forsvareren må likevel innhente siktedes (eventuelt uformelle) samtykke til å inngi anken.

Det foreslås at siktede skal ha rett til å kreve at påtalemyndigheten bringer en sak som er avgjort ved påtaleunntatelse etter straffeprosessloven § 70 (prosessøkonomisk påtaleunntatelse), inn for retten.

Det foreslås endringer i straffeprosessloven § 329 om sending av saksdokumenter i ankesaker. Det foreslås at retten skal sende saksdokumentene til påtalemyndigheten i alle saker om anke over dom, og at påtalemyndigheten skal sende dokumentene videre til forsvareren bare dersom forsvareren ikke allerede har et kopisett.

Departementet fremmer også forslag om endringer i straffeprosessloven kapitler 9 og 9 a. Forslagene har til hensikt å gi mer symmetri mellom reglene om faste forsvarere og reglene om faste bistandsadvokater, og å gi hjemmel for å lage en felles forskrift om faste forsvarere og faste bistandsadvokater.

Departementet foreslår å oppheve endringene i domstoloven og straffeloven om rekkevidden av fotoforbudet i straffesaker som ble vedtatt ved lov 4. juni 1999 nr. 37, og som ikke er blitt satt i kraft.

Endelig foreslås det oppretting av enkelte inkurrier i lovverket.

De økonomiske og administrative konsekvensene av de ulike forslagene, er behandlet i kapittel 10 i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Sigvald Oppbøen Hansen, Stine Renate Håheim, Thor Lillehovde og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til at regjeringen i denne proposisjonen har lagt frem en rekke forslag om endring i straffeprosessloven mv. Straff er samfunnets sterkeste og mest inngripende virkemiddel, og komiteen understreker viktigheten av at straff og strafferettslige reaksjoner blir truffet på riktig måte. Komiteen mener derfor at endringene som er foreslått i proposisjonen vil bidra til å styrke rettssikkerheten.

Begrunnelse for beslutninger om å nekte anker fremmet i straffesaker (kapittel 3)

Komiteen viser til forslaget om at det lovfestes krav om begrunnelse for beslutninger om å nekte anke fremmet i straffesaker. Komiteen støtter forslagene om at lagmannsrettens beslutning om å nekte anker fremmet etter straffeprosesslovens § 321 annet ledd skal være begrunnet.

Komiteen viser til at Høyesterett i sin høringsuttalelse uttaler at forslaget samsvarer godt med det rettslige syn som er lagt til grunn i Høyesteretts stor-kammeravgjørelse inntatt i Rt. 2008 side 1764.

Når det gjelder straffeprosesslovens § 321 første ledd, deler komiteen departementets syn om at ankenekt skal være begrunnet dersom «særlige grunner» tilsier det.

Komiteen mener det ikke er grunn til å innføre en generell plikt til å begrunne alle beslutninger om ikke å omgjøre tidligere beslutning om å nekte anke fremmet. Komiteen støtter regjeringens forslag om at begrunnelsesplikt for omgjøringsbeslutninger som går i siktedes disfavør, bare skal gjelde når det er fremsatt nye anførsler og viser til forslaget til straffeprosessloven § 321 femte ledd nytt fjerde punktum.

Begrunnelse for beslutninger om å nekte anker fremmet i sivile saker (kapittel 4)

Komiteen støtter regjeringens forslag om at det lovfestes et krav om begrunnelse for beslutninger om å nekte anke fremmet i sivile saker etter tvisteloven § 29-13 annet ledd. Komiteen viser til at dette er en lovfesting av gjeldende rettsstilstand som er etablert i rettspraksis, jf. Rt. 2009 side 1118. Komiteen mener at hensynet til at den tapende part blir gjort kjent med lagmannsrettens begrunnelse må veie tungt, og viser til at de fleste høringsuttalelsene har uttalt at begrunnelsesplikt ikke antas å innebære økonomiske og administrative konsekvenser for lagmannsrettene.

Komiteen støtter også regjeringens forslag om begrunnelse for ankenekt etter straffeprosesslovens § 29-13 første ledd dersom «særlige grunner» tilsier det.

Fjernmøter og fjernanhør i straffesaker (kapittel 5)

Komiteen støtter regjeringens forslag om generelle og permanente regler om bruk av fjernmøte og fjernanhør i straffesaker. Mulighetene for å foreta fjernanhør er generelt til stede i dag, mens bruk av fjernmøte er begrenset til seks utvalgte domstoler. Komiteen mener det er viktig å legge til rette for større bruk av fjernmøte og fjernanhør i straffesaker. Komiteen mener det derfor er hensiktsmessig å oppheve kravet om at siktede må samtykke i bruk av fjernmøte i saker om fengslingsforlengelse. Komiteen viser til at flere av høringsinstansene har pekt på at lovendringen vil være ressursbesparende, men like viktig vil forslaget gi en sikkerhetsgevinst ved å redusere antall transporter og fremstillinger.

Komiteen deler departementets syn om hovedregelen og utgangspunktet er at siktede har rett til å være tilstede ved behandling av fengslingsforlengelse. For å ivareta siktedes rettssikkerhet, mener komiteen at det er riktig å videreføre regjeringens forslag om begrensningene som foreslått i høringsnotatet. Dette innebærer at fullstendig isolasjon etter straffeprosessloven § 186 a ikke kan besluttes i fjernmøte uten siktedes samtykke og at siktede som sitter varetektsfengslet over lengre tid skal ha rett til å kreve ordinært rettsmøte hver gang det har gått mer enn 90 dager siden forrige gang siktede hadde rett til ordinært rettsmøte. For å ivareta rettssikkerheten har forsvarer og siktet en ubetinget rett til fortrolig og uforstyrret kontakt i forbindelse med fjernmøte. Komiteen viser til at denne retten er i ivaretatt i forslag til straffeprosesslovens § 185 tredje ledd nytt tredje til niende punktum, og vil inngå som et moment i rettens vurdering om fjernmøte er betenkelig. Komiteen understreker også at det er et vilkår for bruk av fjernmøte at retten ikke finner det beten-

kelig, og at manglende samtykke er ett av momentene som retten skal vurdere.

Tiltak for å forhindre uriktige domfellelser (kapittel 7)

Komiteen mener at frifinnelse i straffesakene mot Fritz Moen viser viktigheten av å sette i gang tiltak som bidrar til at rettspleien tar lærdom av det som gikk galt og forhindre at noe liknende skjer igjen. Den 25. juni 2007 leverte Mælandsutvalget sin utredning og anbefalinger til regelendringer som kunne bidra til å forhindre uriktige domfellelser i fremtiden. Komiteen viser til departementets gjennomgang og vurdering av anbefalingene i NOU 2007:7 Fritz Moen og norsk stafferettspleie.

Komiteen støtter endringen i straffeprosesslovens § 100 annet ledd, slik at det uttrykkelig går frem at en særlig grunn til å oppnevne forsvarer, kan være at siktede har nedsatt funksjonsevne eller er i en annen psykisk eller fysisk tilstand som tilsier at det foreligger et særskilt behov for å oppnevne forsvarer. Komiteen viser til at dette ikke vil endre gjeldende rettsstilstand, men mener likevel at det er hensiktsmessig å bidra til en større klarhet om når forsvarer bør oppnevnes, og at dette vil bidra til å styrke siktedes rettssikkerhet.

Komiteen støtter for øvrig regjeringens forslag til tiltak for å effektivisere straffesaksbehandlingen.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i straffeprosessloven mv.

I

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) gjøres følgende endringer:

§ 159 a annet ledd tredje punktum skal lyde:

Er siktede til stede *eller deltar i rettsmøtet ved fjernmøteteknikk* når saken tas opp til doms, gjelder reglene i straffeprosessloven § 42 annet ledd.

§ 159 a tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Er siktede til stede *eller deltar i rettsmøtet ved fjernmøteteknikk* når saken tas opp til doms, gjelder reglene i straffeprosessloven § 42 annet ledd.

§ 197 nytt annet ledd skal lyde:

Forkynning av tiltalebeslutning og innkalling til hovedforhandling i straffesaker kan sendes til sikte-

des offentlig oppnevnte forsvarer med anmodning om at denne forestår forkynning overfor siktede etter reglene i § 179.

II

I lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 24 tredje ledd annet punktum skal lyde:

I tilfelle som går inn under § 19 første ledd bokstav *d*, skal begrunnelse på anmodning gis en representant for parten når ikke særlige grunner taler mot det, likevel slik at muntlig orientering kan tre istedenfor skriftlig grunngiing.

I § 38 første ledd bokstav *a* rettes ordet «uttrykkelig» til «uttrykkelig».

III

I lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet skal § 22 første punktum lyde:

Er skadevoldende atoms substans på ulykkesdagen ikke i noe atomanlegg og heller ikke under transport, skal ansvaret for atomskaden ligge hos den innehaver av atomanlegg i konvensjonstat som på ulykkesdagen eller senest før ulykken hadde atoms substansen i sin besittelse, eller som *uttrykkelig* har påtatt seg ansvaret i skriftlig avtale.

IV

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 40 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Det skal opplyses i domsgrunnene om hvorvidt straffeloven § 59 annet ledd første punktum er anvendt, og det bør angis hvilken betydning tilståelsen har hatt for straffutmålingen.

§ 40 annet ledd nåværende tredje punktum blir fjerde punktum.

§ 42 annet ledd første punktum skal lyde:

Dersom siktede er til stede *eller deltar i rettsmøtet ved fjernmøteteknikk* når saken tas opp til doms, skal retten opplyse hvordan dommen vil bli forkynt.

§ 54 første punktum skal lyde:

Har retten flere medlemmer og de ikke er samlet til møte, kan *rettens leder* treffe avgjørelser som ikke etter sin art hører til hovedforhandlingen eller pådømmelsen, når ikke annet er bestemt ved lov.

§ 55 første ledd nr. 3 skal lyde:

3. politimestrene, visepolitimestrene, sjefen og den assisterende sjefen for Politiets Sikkerhetstjeneste, sjefen og den assisterende sjefen for Kripas, politiinspektørene, politiadvokatene, og politifullmektigene for så vidt de har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap og gjør tjeneste i embete eller stilling som er tillagt påtalemyndighet,

§ 59 a annet ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Siktete kan likevel påklage påtaleunnlattelse etter § 70.

§ 59 a annet ledd nåværende fjerde punktum blir femte punktum.

§ 71 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom siktede hevder at han ikke er skyldig i en straffbar handling som påtale er unnlatt for etter §§ 69 eller 70, kan han kreve at påtalemyndigheten bringer saken inn for retten, om den ikke frafaller siktelsen.

§ 100 annet ledd skal lyde:

Utenfor de tilfeller som er omhandlet i §§ 96-99, kan retten også oppnevne offentlig forsvarer for siktede når særlige grunner taler for det, *herunder at siktede har nedsatt funksjonsevne eller er i en annen fysisk eller psykisk tilstand som tilsier at det er et særskilt behov for forsvarer.*

§ 100 a annet ledd tredje punktum skal lyde:

Advokaten kan *anke* rettens kjennelse.

§ 101 nytt annet ledd skal lyde:

Kongen kan gi nærmere regler om antakelsen av faste forsvarere.

§ 107 første ledd første punktum skal lyde:

Offentlig forsvarer og advokat oppnevnt etter § 100 a skal ha godtgjørelse av staten.

107 b annet ledd nytt femte punktum skal lyde:

Hvis fornærmede eller etterlatte ikke har ønske om en bestemt advokat, oppnevnes en av de faste bistandsadvokatene.

§ 107 b annet ledd nåværende femte punktum blir sjettemte punktum.

§ 107 g skal lyde:

§ 107 g Domstoladministrasjonen antar et tilstrekkelig antall advokater til å gjøre tjeneste som faste offentlige bistandsadvokater.

Kongen kan gi nærmere regler om antakelsen av faste bistandsadvokater.

§ 109 a skal lyde:

§ 109 a Vitner kan avhøres for retten ved fjernavhør dersom vitnet ikke har møteplikt på grunn av den geografiske begrensning, eller andre særlige forhold gjør fjernavhør ønskelig. Fjernavhør bør ikke foretas om forklaringen kan være særlig viktig, eller hvor andre forhold gjør det betenkelig. Dersom vilkårene for å pålegge tiltalte eller andre å forlate rettsalen etter § 284 første ledd første, fjerde eller femte punktum er oppfylt, eller vitnet ikke har møteplikt for domstolen, kan fjernavhør foretas også dersom forklaringen kan være særlig viktig. Før beslutning tas skal påtalemyndigheten og siktede gis anledning til å uttale seg.

Fjernavhør foretas ved bildeavhør. Er utstyr for bildeavhør ikke tilgjengelig, kan lydavhør brukes hvis vilkårene i første ledd likevel er oppfylt. Retten bestemmer hvor avhøret skal foretas. Retten kan pålegge vitner å møte på et nærmere angitt sted for fjernavhør. Ved fjernavhør gjelder § 109 og domstoloven § 205 tilsvarende. Kongen kan gi nærmere forskrift om fjernavhør.

§ 111 første ledd annet punktum skal lyde:

I påtrengende tilfelle gjelder det samme enhver som har møteplikt etter § 109 første ledd.

Ny § 142 a skal lyde:

§ 142 a Retten fastsetter skriftlig mandat om hva den sakkyndige skal utrede. Også eventuelle endringer i mandatet fastsettes skriftlig. Retten kan pålegge påtalemyndigheten, forsvareren eller bistandsadvokaten å utarbeide forslag til mandat eller til endring i mandatet. Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om utformingen av mandat og eventuelt tilleggsmandat.

§ 148 nytt fjerde punktum skal lyde:

Påtalemyndigheten fastsetter mandat i samsvar med § 142 a og forskrifter fastsatt i medhold av den, med mindre det er stor fare for at etterforskningen vil lide ved opphold.

Nåværende § 148 fjerde og femte punktum blir femte og sjettemte punktum.

§ 149 a skal lyde:

§ 149 a Sakkyndige kan avhøres ved fjernavhør. Reglene i § 109 a og domstoloven § 208 gjelder tilsvarende.

§ 160 annet punktum skal lyde:

Regelen i § 157 annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 185 tredje ledd nytt tredje til niende punktum skal lyde:

Retten kan beslutte at rettsmøte om forlengelse av fengslingsfristen kan holdes som fjernmøte med bildeoverføring når retten finner det ubetenkelig ut fra formålet med rettsmøtet og øvrige omstendigheter, og rettsmøtet ellers ville medført omkostninger som ikke står i rimelig forhold til betydningen av at siktede møter. Tvisteloven § 13-1 annet ledd gjelder tilsvarende. Før beslutning om fjernmøte tas, skal påtalemyndigheten og siktede gis anledning til å uttale seg. Siktede skal sikres adgang til direkte og fortlørlig kommunikasjon med forsvareren under møtet. Skal retten samtidig behandle spørsmål om illeggelse eller forlengelse av isolasjon etter § 186 a, kan rettsmøtet ikke avholdes som fjernmøte uten siktetes samtykke. Det samme gjelder for rettsmøte om forlengelse av fengslingsfristen når det er gått mer enn 90 dager siden forrige gang siktede hadde rett til å få behandlet fengslingsspørsmålet i ordinært rettsmøte. Kongen kan gi nærmere regler om fjernmøte i forskrift.

§ 210 b tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen her gjelder ikke for utlevering av kommunikasjonsdata, jf § 216 b annet ledd bokstav d.

§ 222 d annet ledd bokstav c skal lyde:

- c) straffeloven §§ 148, 149, 150, 151, 151 a, 151 b, 152, 152 b, 153, 154, 154 a eller 159 og som begås med sabotasjehensikt, eller

§ 248 nytt femte ledd skal lyde:

Retten kan beslutte at rettsmøte til pådømmelse av saken skal holdes som fjernmøte med bildeoverføring dersom siktede samtykker til dette og retten finner det ubetenkelig ut fra formålet med rettsmøtet og øvrige omstendigheter.

§ 248 nåværende femte ledd blir sjette ledd.

§ 263 skal lyde:

§ 263 Påtalemyndigheten lar tiltalebeslutningen snarest mulig forkynne for tiltalte med underretning om hvem som er oppnevnt som hans forsvarer. *Har tiltalte fått oppnevnt offentlig forsvarer, kan tiltalebeslutningen sendes til forsvareren med anmodning om at denne forestår forkynningen etter reglene i domstoloven § 179.*

§ 265 nytt annet ledd skal lyde:

Er tiltalebeslutningen sendt forsvareren med anmodning om forkynning, jf. § 263 annet punktum, skal forsvareren innen en frist som påtalemyndigheten setter underrette påtalemyndigheten om hvorvidt forkynning har skjedd.

§ 265 nåværende annet og tredje ledd blir tredje og fjerde ledd.

§ 271 annet ledd første punktum skal lyde:

Ved bevisopptaket gjelder reglene i §§ 109 a, 243, 244, og 245 første og annet ledd tilsvarende.

§ 272 første ledd skal lyde:

Retten kan beslutte at det skal holdes rettsmøte under saksforberedelsen til behandling av spørsmål

- a) om å avvise saken,
- b) om å frifinne tiltalte fordi det forhold som er beskrevet i tiltalebeslutningen, ikke er straffbart eller straffansvaret er falt bort,
- c) om å avskjære bevisførsel under hovedforhandlingen, eller om å nekte å utsette hovedforhandlingen av hensyn til bevisførselen,
- d) om plikt til å avgi vitneforklaring,
- e) om et vitne skal forklare seg anonymt, jf. § 130 a eller § 234 a,
- f) om siktede eller andre personer skal pålegges å forlate rettssalen mens et vitne eller en medsiktet blir avhørt,
- g) om saken helt eller delvis skal føres for lukkede dører og med referatforbud,
- h) om pådømmelsen av krav som nevnt i § 3 skal utsettes etter § 431, eller
- i) om et vitne eller en sakkyndig skal avhøres ved fjernavhør.

§ 272 sjette ledd første punktum skal lyde:

Avgjørelse om å fremme saken og avgjørelser etter første ledd bokstav c, d, e, f, g og i er ikke bindende ved hovedforhandlingen.

§ 275 fjerde ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

Innkalling kan sendes offentlig oppnevnt forsvarer med anmodning om at denne forestår forkynningen for tiltalte etter reglene i domstoloven § 179. Forsvareren skal senest en uke før hovedforhandlingen underrette påtalemyndigheten om hvorvidt forkynning har skjedd.

§ 304 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Fremstår det som klart for aktor at det ikke er ført tilstrekkelig bevis for domfellelse, skal aktor for for-

holdet det gjelder frafalle tiltalen eller nedlegge påstand om frifinnelse.

§ 304 første ledd nåværende tredje punktum blir fjerde punktum.

§ 310 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Fristen løper likevel senest ut fire uker etter at dommen kom inn til den *påtalemyndighet som* utførte aktoratet.

§ 318 annet ledd skal lyde:

Retten kan unnlate å ta stilling til spørsmål om avvisning dersom den finner at anken må nektes fremmet i medhold av § 321 annet eller tredje ledd *eller § 323 første ledd tredje punktum*, eller at samtykke må nektes i medhold av § 321 første ledd eller § 323 første ledd *første og annet punktum*.

§ 321 femte ledd nytt annet til fjerde punktum skal lyde:

Beslutning etter første ledd skal være begrunnet når særlige grunner tilsier det. Beslutning etter annet ledd skal være begrunnet. Beslutning etter fjerde ledd annet punktum skal være begrunnet når anken omfattes av annet ledd første punktum og det er fremsatt nye anførsler i begjæringen om omgjøring.

§ 323 skal lyde:

§ 323 Anke til Høyesterett kan ikke fremmes uten samtykke av Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett. *Anke fra siktede eller fra påtalemyndigheten til siktedes gunst som gjelder forhold siktede er frifunnet for av tingretten, men domfelt for i lagmannsretten, kan bare nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg finner det klart at anken ikke vil føre frem.*

Avgjørelse etter første ledd treffes ved beslutning. Beslutning om å nekte anke fremmet etter første ledd tredje punktum skal være begrunnet. Samtykke etter første ledd første punktum eller henvisning av anke etter første ledd tredje punktum kan begrenses til en del av saken. Avgjørelse om å nekte samtykke eller om å nekte anke fremmet krever enstemmighet. Den kan omgjøres til gunst for siktede når særlige grunner foreligger. Beslutning om å ikke omgjøre nektelse av å fremme anke etter første ledd tredje punktum skal være begrunnet dersom det er fremsatt nye anførsler i begjæringen om omgjøring.

§ 329 skal lyde:

§ 329 *Retten sender* saksdokumentene til påtalemyndigheten med pålegg om innen en fastsatt frist å sen-

de dokumentene til forsvareren *dersom forsvareren ikke allerede har kopi av dokumentene. Foreligger bevisanke, fastsetter retten overfor partene frist for innsending av bevisoppgave. I andre saker fastsettes om nødvendig frist for innsending av bevisoppgave.*

Om utarbeidelse av utdrag gjelder lov 14. august 1918 nr. 2 om utdrag i sivile saker og straffesaker.

§ 380 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Anken skal være undertegnet av siktede, eller dennes forsvarer når forsvareren er advokat.

§ 427 første ledd tredje punktum skal lyde:

Om kravets forberedelse gjelder § 252 tredje ledd annet punktum, § 264 b første ledd og § 265 *tredje ledd*.

§ 428 tredje ledd skal lyde:

Om kravets forberedelse gjelder § 264 b annet ledd og § 265 *tredje ledd*.

V

I lov 4. juni 1999 nr. 37 om endringer i rettergangslovene m.m. (kildevern og offentlighet i rettspleien) gjøres følgende endringer:

Romertall I om endring i lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov oppheves.

I romertall II om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene gjøres følgende endringer:

Ny § 131 oppheves.

Opphevelsen av § 131 a oppheves.

Endringen i § 198 tredje ledd oppheves.

VI

I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) skal § 29-13 femte ledd lyde:

(5) Avgjørelse etter første og annet ledd treffes ved beslutning uten muntlig forhandling. *Beslutning etter første ledd skal være begrunnet når særlige grunner tilsier det. Nektelse etter annet ledd krever enstemmighet og skal være begrunnet.* Beslutningen kan bare ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen. At en anke ikke er nektet fremmet etter annet ledd, kan ikke ankes eller brukes som ankegrunn.

VII

I lov 15. juni 2007 nr. 37 om endringer i lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet og om samtykke til ratifikasjon av endringsprotokoller 12.

februar 2004 til Pariskonvensjonen 29. juli 1960 og Brusselkonvensjonen 31. januar 1963 om erstatningsansvar på atomenergiens område gjøres følgende endring:

Under romertall I skal endringen i lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet § 23 første punktum lyde:

Er skadevoldende atoms substans på ulykkes tiden ikke i noe atomanlegg og heller ikke under transport, skal ansvaret for atomskaden ligge hos den innehaver av atomanlegg i en konvensjonstat som på ulykkes tiden eller senest før ulykken hadde atoms substansen i sin besittelse, eller som *uttrykkelig* har påtatt seg ansvaret i skriftlig avtale.

VIII

I lov 19. juni 2009 nr. 74 om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 mv. (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning) gjøres følgende endring:

Under romertall I om endringer i lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff skal § 412 om endringer i andre lover, nr. 179 om endringer i folketrygdloven, lyde:

179. I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 13-12 første ledd bokstav e skal lyde:

medlemmer som utfører samfunnsstraff etter straffeloven § 48,

§ 24-4 femte ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt gir uriktige eller ufullstendige opplysninger, eller unnlater å sende inn pliktig oppgave til skatteoppkreveren eller ligningsmyndighetene i forbindelse med beregning, fastsetting eller endring av arbeidsgiveravgiften, straffes etter bestemmelsene i ligningsloven kapittel 12.

IX

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Kongen kan fastsette nærmere overgangsbestemmelser.

Oslo, i justiskomiteen, den 9. november 2010

Per Sandberg

leder

Stine Renate Håheim

ordfører